

JENSEN OG VITALISMEN

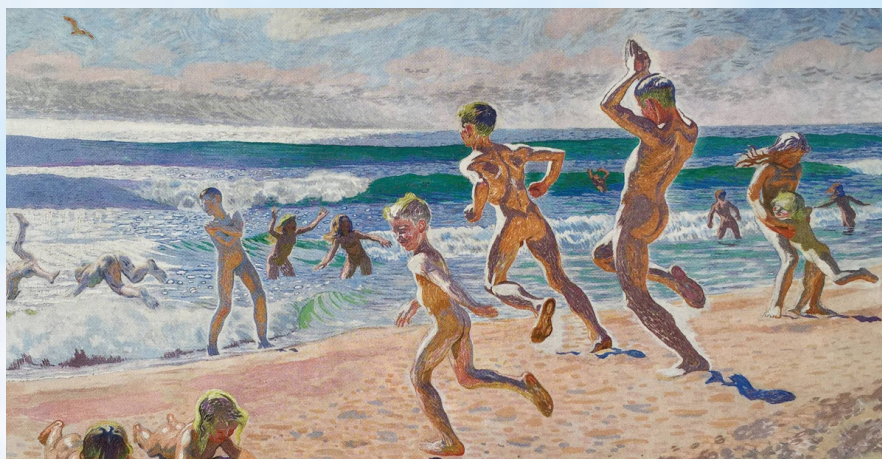

Maskulin kropsudfoldelse var et centralt tema både i Johannes V. Jensens eget liv og i hans forfatterskab. Johannes V. Jensen lærte de mange danskere, der i løbet af én generation var flyttet fra landet til byen, at bevæge sig og dyrke sport og friluftsliv. Han havde selv en umådelig appetit på det frie liv i naturen, på at bevæge sig og at flytte sig til fods, på skøjter, på ski, til hest, på cykel, på motorcykel, i bil, til vands og i luften.

Sommerhuset i Tibirke – opført i 1913 – var Johannes V.'s fristed, hvor han sammen med familie og venner kunne leve det frie liv tæt på naturen. En anden lokalitet for denne livsudfoldelse var Fyns Hoved, hvor familien Jensen i 1910 ferierede hos kunstnerfamilien Syberg i to primitive skure. I familiernes fælles erindring fik ferien status som "Den store Sommer", der bragte dem tilbage til det simple liv i menneskehedens barndom.

Det var ikke kun Johannes V. Jensen som dyrkede kroppen og friluftslivet. Vitalismen var en bred europæisk strømning, der også satte sig spor i billedkunsten, musikken og andre kunstformer. J.F. Willumsens maleri *Sol og Ungdom* (1910) og Oscar Matthiessens maleri *Officerer ved det skaanske Dragonregiment i Ystad* (1906) er kendte eksempler på, hvordan billedkunsten med afsæt i den klassiske, græske kunst dyrkede de stærke, sunde og smukke kroppe i pagt med naturen. I komponisten Carl Niensens fjerde symfoni *Det Uudslukkelige* (1916) udtrykker musikken ligeledes en grundlæggende elementær livskraft og vitalitet.

Vitalismen udartede sig senere i nazismen til at blive forestillingen om det sunde, stærke og racerene ariske menneske.

ET LIV I BEVÆGELSE

Johs. ved stranden (u.å)

Johs. på vandretur (u.å.)

Johs. som soldat 1901

Johs. på motorcykel 1916

Johs. til hest (1912)

Johs. på ski (u.å)

Johs. m. bue og pil (u.å)

Johs. til søs 1923

Unge sejlere v. Tibirke (u.å.)

Johs. og sønner v. Tibirke 1925

Unge bokserere i Tibirke (u.å.)

Tibirke ca. 1930 – foto af Johannes V.

"Som Dreng skar jeg Skibe"

Som Dreng skar jeg Skibe
og skød med Bue.
Jeg lærte mig at svømme
og var Langvejsløber.
Jeg har løbet paa Skøjter,
og staaet paa Ski.
Som Skytte holdt jeg mig
Til Midten af Skiven.

Jeg har sparket til Bolden
Og bokset.
Jeg roede.
Jeg har redet.
Hvor saa Aarstiderne
mig ikke paa Cykle?
Jeg har kørt Motor
og klatret i Bjerge.

Johannes V. Jensen 1931

DEN STORE SOMMER, 1910

I sommeren 1910 ferierede familien Jensen under trange forhold i Fritz Sybergs primitive hytter på Fyns Hoved. Ferien gjorde et uudsletteligt indtryk på Johannes V. Da han senere skriver mindeord - først om Anna Syberg, som døde i 1914, og senere om Fritz Syberg, som døde i 1939 – er det denne ”Den store Sommer” som bringes i erindring.

I sin nekrolog om Anna Syberg skriver Johannes V., at Syberg-familien på Fyns Hoved levede:

”... som en Stenalderfamilie, i to transportable Kasser, ikke større end Badehuse, de og en Rudel hvidhovede Børn, som kom op fra Vandet til Maaltiderne og forsvandt i den sommerblå Fjord igen. Tilværelsen var amfibialsk blandet sammen af Vand og Solskin, Strandblomster, Mejlø i en Luftspejling, Skyer og Hav; til den anden Side Storebelt med Sejlere og Røg, en mægtig solet Blaahed, opad i

Rummet og til alle Sider, en flygtig champagnefraadende Sø, hvori vi badede og blev nye fra Hoved til Fod som i Ungdommens Kilde”.

Da Johannes V. 25 år senere skriver sin nekrolog om Fritz Syberg, er det igen minderne fra ”Den store Sommer” på Fyns Hoved, som trænger sig på:

” Kun iført faa Flige Bevægede man sig omkring paa det totalt isolerede Sted, var ovre paa den ubeboede Mejlø, en høj Ø med en blomsterklædt Bakke, som den Hjalmar stod paa, foroven, hvor der gik løse Heste, som vi red Ture paa uden hverken Sattel eller Tømme, hvorhen de bare vilde, umuligt tykke fynske Øg, som man ikke kunde naa at spænde om med Benene. Om man var blevet Græsrytter her vilde man være falden i en yppig Seng af Engelskgræs og Hanekam, For-sommerens svale Flora.”

Fritz Syberg, Sommerhytterne, Korshavn, Fyns Hoved, 1910

De ydmyge sommerhytter skulle ikke alene huse to voksne, seks børn og en tjenestepige – men tillige gæster. I sommer 1910 bl.a. Else og Johannes V. Jensen med to børn. Vand etc. måtte medbringes langvejsfra, ligesom toiletforholdene bedst kunne beskrives som ”frie”.